

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24 00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04, 29-35-69
ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41
TELEFON DYŻURNY: 21-34-34

OPINIE O USA
/zestawienie danych/

Wrzesień 1987 r.

W zestawieniu tym prezentujemy wyniki badań CBOS o Stanach Zjednoczonych. Pozwalają one mówić o pewnych symptomach poprawy stosunku Polaków do USA. Wyraża się to zmniejszeniem odsetka wskazań na ten kraj jako zagrażający Polsce i światu. Nadal jednak występuje zdecydowana przewaga opinii krytycznych. Z drugiej strony obserwujemy wyraźny i systematyczny wzrost odsetka osób deklarujących brak sympatii do prezydenta R. Reagana. Fragmentaryczność danych nie pozwala na bardziej szczegółowe omówienie stosunku Polaków do USA. Dane te umożliwiają jednak przedstawienie szerszego kontekstu opinii o USA na tle ocen sytuacji międzynarodowej, najczęściej w relacjach USA - ZSRR.

1. Zagrożenie dla Polski i pokoju światowego

Niemal powszechne jest w społeczeństwie przekonanie, że państwem w największym stopniu zagrażającym pokojowi na świecie są Stany Zjednoczone, mimo że odsetek takich wskazań zmalał z 89 w sierpniu '85 do 82 w kwietniu '87. Fakt ten tym bardziej wart jest podkreślenia, że na RFN zajmującą drugie miejsce na liście państw zagrażających pokojowi wskazało prawie dwukrotnie mniej badanych.

<u>Państwa stanowiące zagrożenie dla pokoju światowego</u>	<u>Odsetki wskazań</u>	
	<u>IV '87</u>	<u>VIII '85</u>
USA	81,6	89,0
RFN	46,0	63,9
ZSRR	43,7	39,2
Izrael	18,1	10,3
Wielka Brytania	15,6	12,2
Iran-Irak	10,8	1,2
Chiny	9,2	11,0
Francja	5,0	5,8

Również przy ocenie bezpośredniego bezpieczeństwa Polski obserwujemy zmniejszenie o blisko 10% wskazań na USA jako państwo nam zagrażające. Wśród sojuszników wymienia je około 5% badanych.

<u>Państwa zagrażające Polsce</u>	<u>Odsetki wskazań</u>	
	<u>IV'87</u>	<u>VIII'85</u>
RFN	48,3	59,1
USA	23,1	35,1
ZSRR	20,4	14,9
NRD	8,0	5,1
CSRS	3,9	2,8
Wielka Brytania	2,7	3,8
Francja	2,3	3,2

<u>Sojusznicy Polski</u>	<u>Odsetki wskazań</u>	
	<u>IV'87</u>	<u>VIII'85</u>
ZSRR	33,7	38,7
Węgry	13,0	22,3
CSRS	7,2	9,9
NRD	5,2	5,7
Kraje socjalistyczne	13,0	19,7
USA	4,6	5,2
Francja	4,5	5,1
Włochy	3,1	1,1
Polska w ogóle nie ma sojuszników	26,8	18,4

W opinii Polaków, Stany Zjednoczone nie tylko zagrażają innym, ale także swoim obywatelom nie stwarzają bezpiecznych warunków życia. Na liście krajów, w których żyje się najmniej bezpiecznie, zajmują - według badanych - pierwsze miejsce.

<u>Kraje, w których życie jest najmniej bezpieczne</u>	<u>Odsetki wskazań - III'85</u>
USA	41,0
Iran	33,0
Irak	30,0
Liban	28,0
Włochy	21,0

Polacy dość powszechnie podzielali pogląd, że restrykcje gospodarcze USA pogłębiły nasze trudności gospodarcze.

Opinie o wpływie restrykcji USA na stan polskiej gospodarki:

1/ warunkiem poprawy sytuacji gospodarczej jest zniesienie sankcji

<u>VI`85</u>	<u>XII`84</u>
39,8	45,3

2/ restrykcje gospodarcze są jedną z przyczyn podwyżek cen

<u>IX`85</u>
34,4

2. Stosunek do przywódców

Kilkakrotnie przeprowadzany pomiar wskazuje, że popularność R. Reagana systematycznie maleje. Znacznie większą i stale rosnącą sympatią Polaków cieszy się M. Gorbaczow.

<u>Deklaracje sympatii</u>	<u>Odsetki wskazań</u>		
	<u>VIII`87</u>	<u>X`86</u>	<u>XII`85</u>
1. Sympatia			
Gorbaczow	67,2	54,2	53,5
Reagan	20,8	24,3	31,4
2. Brak sympatii			
Gorbaczow	6,4	8,5	7,8
Reagan	38,2	31,8	28,8

Przewaga M. Gorbaczowa potwierdza się także w sferze akceptacji polityki prowadzonej przez obu przywódców.

<u>Podejście przywódców do spraw między- narodowych:</u>	<u>Odsetki wskazań XII`85</u>
bardziej przekonuje podejście M. Gorbaczowa	35,6
bardziej przekonuje podejście R. Reagana	5,3
obu tak samo	18,2
ani jednego, ani drugiego	16,6
trudno powiedzieć	24,1

Oceny przywódców:

Odsetki wskazań - VIII'87

	<u>raczej</u> <u>Gorbaczow</u>	<u>raczej</u> <u>Reagan</u>	<u>i jeden</u> <u>i drugi</u>	<u>trudno</u> <u>powiedzieć</u>
ma uczciwe zamiary	52,9	6,8	36,8	2,8
jest godny zaufania	54,8	7,4	34,5	2,7
jest elastyczny w rokowa- niach rozbrojeniowych	53,2	9,2	34,4	2,8
umie się dobrze prezento- wać	20,6	21,6	55,1	2,4

3. Ocena sytuacji międzynarodowej,
stosunki Wschód - Zachód

W październiku'86 po spotkaniu w Reykjaviku przeważały pesy-
mistyczne oceny zarówno sytuacji międzynarodowej, jak i stosunków
między Wschodem i Zachodem - ponad połowa badanych /55-57%/ mó-
wiła, że są one złe. Warto zauważyć, że w grudniu'85 - tuż po spo-
tkaniu w Genewie ocen negatywnych było znacznie mniej /34-37%/.

Ocena sytuacji międzynarodowej

Odsetek wskazań

	<u>X'86</u>	<u>XII'85</u>	<u>VI'85</u>
Dobra	9,2	14,5	9,2
Ani dobra, ani zła	29,5	37,4	26,2
Zła	55,6	33,7	46,5
Trudno powiedzieć	5,7	14,4	17,7

Ocena stosunków Wschód - Zachód

Odsetki wskazań

	<u>X'86</u>	<u>XII'85</u>	<u>III'85</u>
Dobre	8,9	12,0	7,2
Ani dobre, ani złe	27,7	39,1	22,8
Złe	57,1	37,0	56,1
Trudno powiedzieć	6,3	11,5	13,3

4. Układ sił na świecie

Zdecydowana większość badanych /ok. 71%/ uważa, że koniecznym warunkiem zachowania pokoju jest równowaga sił między mocarstwami. Zróżnicowane są natomiast opinie na temat panującego obecnie układu tych sił. Częściej przyznaje się przewagę NATO.

Jaki powinien być stosunek sił pomiędzy supermocarstwami? - IV⁸⁷

ZSRR może dysponować większą siłą	- 3,6
Układ sił musi być koniecznie równy	- 70,6
USA mogą dysponować większą siłą	- 4,9
Trudno powiedzieć	- 20,3

Który układ wojskowy ma obecnie przewagę militarną? - VIII⁸⁷

Układ Warszawski	- 6,7
NATO	- 22,0
Oba są równie silne	- 37,3
Trudno powiedzieć	- 33,8

5. Intencje pokojowe i ocena polityki mocarstw

Dominuje przekonanie, że oba mocarstwa są jednakowo winne temu, że wyścig zbrojeń trwa. Obarczający odpowiedzialnością jedną ze stron częściej wskazywali na USA /26,8/ niż ZSRR /4,6%/.

Kto ponosi winę za to, że wyścig zbrojeń trwa? - IV⁸⁷

ZSRR	- 4,6
USA	- 26,8
Oba mocarstwa są jednakowo winne	- 60,2
Mam inne zdanie	- 2,3
Trudno powiedzieć	- 5,2

Rzadko /8,5%/ za wiarygodne uznawano zapewnienia Reagana o obronnym charakterze broni kosmicznej.

Zapewnienia R. Reagana o obronnym charakterze broni kosmicznej są - XII⁸⁵

wiarygodne	- 8,5
niewiarygodne	- 50,6
trudno powiedzieć	- 40,7

Stronę amerykańską /35,3%/ obarcza się odpowiedzialnością za fiasko rozmów w Reykjaviku.

Odpowiedzialność za zerwanie rozmów w Reykjaviku ponosi - X⁸⁶

strona amerykańska	- 35,3
strona radziecka	- 3,9
obie strony	- 32,0
trudno powiedzieć	- 28,1

Intencje pokojowe natomiast zdecydowanie częściej przypisuje się stronie radzieckiej i M. Gorbaczowowi.

Które z wielkich mocarstw wykazuje większe zainteresowanie zawarciem układu o kontroli broni atomowej? - VIII⁸⁷

ZSRR	- 60,3
Oba w równym stopniu	- 34,4
USA	- 2,7
Trudno powiedzieć	- 2,2

Na zachowaniu pokoju w świecie bardziej zależy - XII⁸⁵

M. Gorbaczowowi	- 42,4
R. Reaganowi	- 2,3
obu w równym stopniu	- 25,5
żadnemu z nich	- 12,0
trudno powiedzieć	- 17,7

6. Zachód wobec Polski

W sierpniu⁸⁷ Polacy częściej wskazywali na wzrost niż zmniejszenie zagrożenia Polski ze strony państw zachodnich.

Zagrożenie ze strony Zachodu wobec Polski - VIII⁸⁷

utrzymuje się na stałym poziomie	- 44,3
wzrasta	- 17,8
maleje	- 8,3
trudno powiedzieć	- 28,7

Polacy są równie sceptyczni, gdy oceniają stosunek państw zachodnich do Polski. Odmienne oceny wyrażają w odniesieniu do państw socjalistycznych - sądy pozytywne zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

<u>Ocena stosunku</u> <u>do Polski</u>	<u>Badani wypowiedający się o państwach</u>					
	<u>socjalistycznych</u>			<u>zachodnich</u>		
	<u>X'86</u>	<u>XII'85</u>	<u>VI'85</u>	<u>X'86</u>	<u>XII'85</u>	<u>III'85</u>
Dobry	62,0	59,2	59,3	17,3	18,1	7,9
Ani dobry, ani zły	23,5	25,3	13,1	37,9	45,0	27,4
Zły	9,2	5,8	3,0	40,1	26,7	50,9
Trudno powiedzieć	5,0	9,3	14,6	4,6	10,1	13,2